

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Правові засади дотримання вимог академічної доброчесності в НУБіП України

Олена ГУЛАК,

доктор юридичних наук, професор, професор кафедри
адміністративного та фінансового права; антикорупційний
уповноважений НУБіП України

Національні нормативно-правові акти

ОСНОВНІ

**Закон України «Про академічну доброчесність»
від 18.12.2025 р. № 4742-ІХ –**

чинний, але введення в дію відбудеться 31.07.2026 р.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>

Визначає:

академічну доброчесність – як сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності

Регламентує:

- **основні принципи і правила академічної доброчесності**
- **правові та організаційні механізми її формування та забезпечення**
- **основні ознаки і види порушень академічної доброчесності**
- **заходи реагування на такі порушення**

Національні нормативно-правові акти

пов'язані

Стаття 42 Закону України «Про освіту» Академічна доброчесність
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

ст. 6 Закону України «Про вищу освіту» Атестація здобувачів вищої освіти
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 01.12.2022 р.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>

Положення про Національний репозитарій академічних текстів (затверджений
Постановою Кабінету Міністрів України від 19.07.2017 р.)
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/897-2021-%D0%BF#Text>

*Порядок скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації
(затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2021 р. № 897)
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/897-2021-%D0%BF#Text>*

Внутрішні акти НУБіП

Основні

Етичний кодекс науково-педагогічного працівника (затверджений Вченою радою НУБіП України від 24 червня 2015 р., протокол № 11) https://nubip.edu.ua/sites/default/files/E_Kodeks.pdf

Положення про академічну доброчесність Національного університету біоресурсів і природокористування України (затверджене Вченою радою НУБіП України від 27 березня 2025 р., протокол № 9) https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u384/polozhennya_pro_akademichnu_dobrochesnist_2025.pdf

Положення про політику використання штучного інтелекту у НУБіП України (затверджене Вченою радою НУБіП України від 15 серпня 2024 р., протокол № 1) <https://qms.nubip.edu.ua/wp-content/uploads/2024/08/%D0%A1%D0%A3-%D0%A1%D0%9C%D0%AF-%D0%9D%D0%A3%D0%91%D1%96%D0%9F-%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8-7.5-021-011.pdf>

Порядок подання кваліфікаційних, дисертаційних робіт, монографій, статей та навчальних видань для перевірки системою «StrikePlagiarism» Національного університету біоресурсів і природокористування України (затверджене Вченою радою НУБіП України від 26 лютого 2026 р., протокол № 9) https://nubip.edu.ua/sites/default/files/rich_text_files/%D0%9F%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BE%D0%BA%20%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D1%96%D1%82%2C%20%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D0%B9%20%D1%96%20%D1%82.%D0%B4%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B2%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B8%20%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%BE%D1%8E%20StrikePlagiarism.pdf

Про створення комісії з етики та академічної доброчесності: Наказ НУБіП України № 362 від 02.04.2025 р.

Внутрішні акти НУБіП

пов'язані

Положення про інституційний репозитарій кваліфікаційних робіт НУБіП України (затверджене Вченою радою НУБіП України від 27 вересня 2023 р., протокол № 3)

https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u384/polozhennya_pro_akademichnu_dobrochesnist_2025.pdf

Положення про бакалаврську кваліфікаційну роботу (*проект*) НУБіП України (**вступить у дію з 01.09.2026 р.**, затверджене Вченою радою НУБіП України від 23 квітня 2026 р., протокол № 11)

https://nubip.edu.ua/sites/default/files/rich_text_files/%D0%94%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BA_1_%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%B1%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%83%20%D0%BA%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%83%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D1%83.pdf

Положення про підготовку і захист магістерської кваліфікаційної роботи в НУБіП України (затверджене Вченою радою НУБіП України від 23 вересня 2025 р., протокол № 2)

https://nubip.edu.ua/sites/default/files/rich_text_files/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D1%83%20%D1%96%20%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%B8%D1%81%D1%82%20%D0%BC%D0%B0%D0%B3%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97%20%D0%BA%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B8_2025_1.pdf

Ч. 3 ст. 41 ЗУ «Про освіту» Система забезпечення якості освіти

Розділ V ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Стаття 41. Система забезпечення якості освіти

1. Метою розбудови та функціонування системи забезпечення якості освіти в Україні є:
гарантування якості освіти;

формування довіри суспільства до системи та закладів освіти, органів управління освітою;
постійне та послідовне підвищення якості освіти;

допомога закладам освіти та іншим суб'єктам освітньої діяльності у підвищенні якості освіти.

2. Складовими системи забезпечення якості освіти є:

система забезпечення якості в закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти);

система зовнішнього забезпечення якості освіти;

система забезпечення якості в діяльності органів управління та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти.

3. Система забезпечення якості в закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти) може включати:

стратегію (політику) та процедури забезпечення якості освіти;

систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;

оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти;

оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної (науково-педагогічної) діяльності педагогічних та науково-педагогічних працівників;

оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти;

забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі для самостійної роботи здобувачів освіти;

забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти;

Зміст статті 42 ЗУ «Про освіту»

У редакції до 31.07.2026 р.

Стаття 42. Академічна доброчесність

1. Академічна доброчесність - це ...
2. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:
3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:
4. Порухенням академічної доброчесності вважається:
5. За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники закладів освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:
6. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:
7. Види академічної відповідальності ...
8. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається ....
9. Форми та види академічної відповідальності закладів освіти визначаються спеціальними законами.
10. За дії (бездіяльність), що цим Законом визнані порушенням академічної доброчесності, особа може бути притягнута до інших видів відповідальності з підстав та в порядку, визначених законом.

У редакції з 31.07.2026 р.

Стаття 42. Академічна доброчесність

1. Кожний учасник освітнього процесу зобов'язаний у своїй діяльності дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності.
2. Цінності, принципи і правила академічної доброчесності, засади її забезпечення, види порушень академічної доброчесності та заходи реагування на порушення академічної доброчесності визначаються [Законом України "Про академічну доброчесність"](#), спеціальними законами та внутрішніми актами закладу освіти, наукової установи.

{Стаття 42 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 463-IX від 16.01.2020](#), [№ 1369-IX від 30.03.2021](#); в редакції Закону [№ 4742-IX від 18.12.2025](#)}

Стаття 6 ЗУ «Про вищу освіту»

У редакції до 31.07.2026 р.

У редакції з 31.07.2026 р.

<p>Стаття 6. Атестація здобувачів вищої освіти</p> <p>У разі виявлення фактів порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності, зокрема наявності у кваліфікаційній роботі академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, заклад вищої освіти припиняє дію рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації у <u>порядку</u>, встановленому Кабінетом Міністрів України.</p> <p>4. Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії....</p> <p>6.</p> <p>Виявлення фактів академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації у захищеній здобувачем дисертації є підставою для скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження йому ступеня доктора філософії та видачу відповідного диплома.</p> <p>У разі встановлення відповідно до законодавства у кваліфікаційній роботі здобувача ступеня доктора філософії фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та/або порушення встановленої законодавством процедури захисту дисертації для рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії припиняється закладом вищої освіти чи науковою установою, в якому (якій) вона була утворена, або Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.</p>	<p>Стаття 6. Атестація здобувачів вищої освіти</p> <p><i>{Абзац четвертий частини другої статті 6 виключено на підставі Закону <u>№ 4742-IX від 18.12.2025</u>}</i></p> <p>4. Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії...</p> <p>6.</p> <p>Встановлення наявності академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації у захищеній здобувачем дисертації є підставою для припинення дії рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження йому ступеня доктора філософії та видачу відповідного диплома.</p> <p><i>{Абзац другий частини шостої статті 6 в редакції Закону <u>№ 4742-IX від 18.12.2025</u>}</i></p> <p>У разі встановлення відповідно до законодавства наявності у дисертації здобувача ступеня доктора філософії академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та/або порушення встановленої законодавством процедури захисту дисертації для рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії припиняється закладом вищої освіти чи науковою установою, в якому (якій) вона була утворена, або Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.</p>
---	--

Стаття 6 ЗУ «Про вищу освіту»

У редакції до 31.07.2026 р.

У редакції з 31.07.2026 р.

{Абзац третій частини шостої статті 6 в редакції Закону [№ 4017-IX від 10.10.2024](#)}

Якщо у захищеній здобувачем ступеня доктора філософії дисертації встановлено відповідно до законодавства факти академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації, його науковий керівник позбавляється права участі у підготовці та атестації здобувачів ступеня доктора філософії строком на два роки, голова та члени разової спеціалізованої вченої ради, в якій відбувся захист цієї дисертації, та офіційні опоненти, які надали позитивні висновки на дисертацію, позбавляються права участі в атестації здобувачів ступеня доктора філософії строком на два роки, а заклад вищої освіти чи наукова установа позбавляється права утворювати разову спеціалізовану вчену раду за відповідною спеціальністю строком на один рік, крім випадку скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладом вищої освіти чи науковою установою.

{Частина шоста статті 6 в редакції Закону [№ 1369-IX від 30.03.2021](#)}

{Абзац третій частини шостої статті 6 в редакції Законів [№ 4017-IX від 10.10.2024](#), [№ 4742-IX від 18.12.2025](#)}

Якщо у дисертації, захищеній здобувачем ступеня доктора філософії, відповідно до законодавства встановлено наявність академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації, **науковий керівник** такого здобувача **позбавляється права участі у підготовці та атестації здобувачів ступеня доктора філософії строком на два роки**, **голова та члени разової спеціалізованої вченої ради, в якій відбувся захист цієї дисертації, та офіційні опоненти, які надали позитивні висновки на дисертацію, позбавляються права участі в атестації здобувачів** ступеня доктора філософії **строком на два роки**, а **заклад вищої освіти** чи наукова установа **позбавляється права утворювати разову спеціалізовану вчену раду за відповідною спеціальністю строком на один рік**, крім випадку припинення дії рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії закладом вищої освіти чи науковою установою.

{Абзац четвертий частини шостої статті 6 в редакції Закону [№ 4742-IX від 18.12.2025](#)}

Стаття 41 Кодексу законів про працю

У редакції до 31.07.2026 р.

У редакції з 31.07.2026 р.

<p>Стаття 41. Додаткові підстави розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця з окремими категоріями працівників за певних умов</p> <p>7) відсутній</p>	<p>Стаття 41. Додаткові підстави розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця з окремими категоріями працівників за певних умов</p> <p>7) вчинення педагогічним, науково-педагогічним, науковим працівником порушення академічної доброчесності у випадках, визначених законом.</p>
---	---

Стаття 42 ЗУ «Про освіту» (до 31.07.2026 р.)

Порушенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

Стаття 42 ЗУ «Про освіту» (до 31.07.2026 р.)

Порушенням академічної доброчесності вважається:

обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;

надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання;

вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.

Види порушень академічної доброчесності

Відповідно ЗУ «Про освіту» (до 31.07.2026 р.)

- 1) академічний плагіат
- 2) самоплагіат
- 3) фабрикація
- 4) фальсифікація
- 5) списування
- 6) обман
- 7) хабарництво
- 8) необ'єктивне оцінювання
- 9) надання здобувачам освіти допомоги чи створення перешкод
- 10) вплив у будь-якій формі

Відповідно ст. 18 ЗУ «Про академічну доброчесність» (з 31.07.2026 р.)

- 1) відчуження авторства;
- 2) академічний плагіат;
- 3) приписування авторства;
- 4) самоплагіат;
- 5) фабрикація;
- 6) фальсифікація;
- 7) недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом;
- 8) недоброчесне оцінювання;
- 9) несамостійне виконання завдання;
- 10) недозволена допомога;
- 11) академічний саботаж;
- 12) схиляння до порушення академічної доброчесності;
- 13) інституційні порушення академічної доброчесності

Ч. 4 ст. 8 ЗУ «Про академічну доброчесність»

У разі використання в академічному творі об'єкта, згенерованого штучним інтелектом, **автор повинен:**

- 1) повідомити про це в такому творі із зазначенням методики генерування та/або
- 2) посилання на відповідну комп'ютерну програму чи її опис *згідно з вимогами щодо оформлення*

Стаття 10 ЗУ «Академічна доброчесність в експертній діяльності»

Особа не може брати участь у **процедурах зовнішнього забезпечення якості освіти** щодо закладу освіти, в якому вона працювала чи здобувала освіти, **протягом трьох років** з дня звільнення або завершення навчання у відповідному закладі освіти.

Стаття 12 ЗУ «Система забезпечення академічної доброчесності у закладах освіти, наукових установах»

- внутрішню політику щодо формування, забезпечення та популяризації АД;
  - вимоги до створення, оприлюднення, виконання та оцінювання академічних творів, навчальних робіт у частині забезпечення АД;
  - заходи, спрямовані на формування та утвердження культури академічної доброчесності;
  - порядок формування, повноваження та відповідальність уповноважених органів;
  - *повноваження та відповідальність уповноважених осіб;*
  - процедуру розгляду повідомлень про порушення АД, зокрема гарантії дотримання прав учасників освітнього процесу та вчених під час розгляду таких повідомлень, порядок прийняття рішень про застосування до особи заходів реагування на порушення академічної доброчесності та порядок оскарження таких рішень.
- Політики, заходи та процедури забезпечення академічної доброчесності закладу освіти, у частині, що стосується здобувачів освіти, погоджуються вищим органом самоврядування здобувачів освіти відповідного закладу (за наявності), а для ЗВО- також Науковим товариством студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених.

Стаття 19. Заходи реагування на порушення академічної доброчесності

1. Заходами реагування на порушення академічної доброчесності є:

- 1) виховні заходи;
- 2) притягнення до академічної та/або дисциплінарної відповідальності;
- 3) реагування на порушення академічної доброчесності при проведенні конкурсів;
- 4) інституційні заходи реагування.

Встановлення факту порушення академічної доброчесності є виключним повноваженням уповноваженого органу або уповноваженої особи

Рішення про застосування заходів реагування на порушення академічної доброчесності ухвалює уповноважений орган або уповноважена особа.

Види порушень академічної доброчесності відповідно ЗУ «Про Академічну доброчесність»

№	Вид порушення АД	Зміст порушення	Санкції для науково-педаг/пед працівників	Санкції для здобувачів освіти/наукового ступеню	Ст. ЗУ «Про АД»
1	Відчуження авторства	<u>передача автором створеного ним на замовлення або без такого замовлення, платно чи безоплатно, академічного твору із зазначенням як автора особи, яка не є його (її) автором</u>	звільнення із ЗВО (п. 7 ч. 1 ст. 41 КЗпП)	Санкція/її, визначені внутрішнім актом НУБіП <i>*при відчуженні здобувачем авторства кваліфікаційної роботи/ здобувачем наукового ступеня - відрахування із ЗВО</i>	Ст. 23 ЗУ «Про АД»
2	Академічний плагіат	<u>це оприлюднення наукового результату, отриманого іншою особою, як результату власної академічної діяльності без посилання на відповідне джерело, перекладу іншомовного твору без зазначення автора</u>	відкликання академічного твору Санкція/її, визначені внутрішнім актом НУБіП	відкликання академічного твору Санкція/її, визначені внутрішнім актом НУБіП	Ст. 24 ЗУ «Про АД»
3	Приписування авторства	<u>оприлюднення твору, серед авторів якого зазначена особа, яка не брала участі у його створенні.</u>	відкликання академічного твору може бути звільнення із ЗВО (п. 7 ч. 1 ст. 41 КЗпП) або догана, або інші санкції, визначені внутрішнім актом НУБіП.	відкликання академічного твору Санкція/її, визначені внутрішнім актом НУБіП <i>*здобувачів наукового ступеня – може бути звільнення із ЗВО (п. 7 ч. 1 ст. 41 КЗпП) або догана, або інші санкції, визначені внутрішнім актом НУБіП</i>	Ст. 25 ЗУ «Про АД»
4	Самоплагіат	<u>оприлюднення власних раніше опублікованих наукових результатів без зазначення інформації про джерело попереднього оприлюднення</u> !!!!!! Не вважається самоплагіатом оприлюднення в дисертації на здобуття наукового ступеня раніше опублікованих власних наукових результатів без зазначення інформації про джерело попереднього оприлюднення.	відкликання академічного твору Санкція/її, визначені внутрішнім актом НУБіП	відкликання академічного твору Санкція/її, визначені внутрішнім актом НУБіП	Ст. 26 ЗУ «Про АД»
5	Фабрикація	<u>вигадування суб'єктом академічної діяльності даних чи фактів про результати власної академічної діяльності</u>	може бути звільнення із ЗВО (п. 7 ч. 1 ст. 41 КЗпП) або догана, або інші санкції, визначені внутрішнім актом НУБіП	може бути відрахування або інші санкції, визначені внутрішнім актом НУБіП	Ст. 27 ЗУ «Про АД»

№	Вид порушення АД	Зміст порушення	Санкції для науково-педаг/пед працівників	Санкції для здобувачів освіти/наукового ступеню	Ст. ЗУ «Про АД»
6	Фальсифікація	<u>відома зміна чи модифікація наявних даних</u> , що призводить до створення завідомо неправдивої інформації щодо результатів академічної діяльності	може бути звільнення із ЗВО (п. 7 ч. 1 ст. 41 КЗпП) або догана , або інші санкції, визначені внутрішнім актом НУБіП	може бути відрахування або інші санкції, визначені внутрішнім актом НУБіП	Ст. 28 ЗУ «Про АД»
7	Недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом	<u>оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної діяльності, якщо цей факт не зазначено в академічному творі</u>	Санкція/ії, визначені внутрішнім актом НУБіП	Санкція/ії, визначені внутрішнім актом НУБіП	Ст. 29 ЗУ «Про АД»
8	Недоброчесне оцінювання	<u>свідоме порушення вимог щодо оцінювання</u> , що призвело до завищення або заниження оцінки результатів академічної діяльності.	Санкція/ії, визначені внутрішнім актом НУБіП	-----	Ст. 30 ЗУ «Про АД»
9	Несамостійне виконання завдання	<u>виконання навчального, конкурсного завдання, із залученням не дозволених для використання джерел інформації, технічних засобів та/або недозволеної допомоги іншої особи</u> (списування, виконання завдання іншою особою)	Санкція/ії, визначені внутрішнім актом НУБіП	Санкція/ії, визначені внутрішнім актом НУБіП	Ст. 31 ЗУ «Про АД»
10	Недозволена допомога	<u>надання допомоги, не передбаченої умовами навчального, конкурсного завдання, яка призвела або могла призвести до викривлення оцінки результатів академічної діяльності.</u>	Санкція/ії, визначені внутрішнім актом НУБіП	Санкція/ії, визначені внутрішнім актом НУБіП	Ст. 32 ЗУ «Про АД»
11	Академічний саботаж	<u>діяння (дія чи бездіяльність) педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника, здобувача освіти, вступника, учасника конкурсу, що перешкоджає реалізації прав, свобод і законних інтересів іншої особи в її академічній діяльності.</u>	Санкція/ії, визначені внутрішнім актом НУБіП	Санкція/ії, визначені внутрішнім актом НУБіП	Ст. 33 ЗУ «Про АД»
12	Схиляння до порушення академічної доброчесності	прохання, вмовляння, доручення (вказівка), погроза, примушування, тиск чи <u>будь-яка інша форма спонукання особи до вчинення порушення академічної доброчесності.</u>	догана та можуть бути інші санкції, визначені внутрішнім актом НУБіП	письмове попередження та можуть бути інші санкції, визначені внутрішнім актом НУБіП	Ст. 34 ЗУ «Про АД»

№	Вид порушення АД	Зміст порушення	Санкції	Ст. ЗУ «Про АД»
13	інституційні порушення академічної доброчесності	<p>1) <u>надання, поширення ЗВО недостовірної інформації щодо власної академічної діяльності та/або академічної діяльності їхніх педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, здобувачів освіти;</u></p> <p>2) <u>бездіяльність щодо розбудови системи та/або механізмів чи правил забезпечення академічної доброчесності;</u></p> <p>3) <u>безпідставне залишення без розгляду повідомлення про порушення академічної доброчесності;</u></p> <p>4) <u>невжиття заходів, спрямованих на виявлення порушень академічної доброчесності;</u></p> <p>5) <u>невжиття заходів реагування на встановлені факти порушення академічної доброчесності.</u></p>	<p>позбавлення права утворювати спеціалізовані вчені ради та присуджувати наукові ступені;</p> <p>відмова в акредитації освітньої програми;</p> <p>скасування рішення про акредитацію освітньої програми;</p> <p>відмова в інституційній акредитації;</p> <p>зниження оцінки за результатами державної атестації закладу вищої освіти в частині провадження ним наукової (науково-технічної) діяльності;</p> <p>виключення ЗВО з Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави;</p> <p>притягнення до дисциплінарної відповідальності керівника закладу освіти, наукової установи;</p> <p>виключення наукового видання з переліку наукових фахових видань України.</p>	Ст. 36 ЗУ «Про АД»

Можливі санкції за порушення академічної доброчесності (ст. 22 ЗУ «Про академічну доброчесність») – *відносно ПП/НПП ЗВО:*

заходи у межах притягнення до академічної відповідальності:

- виключення зі складу вченої ради, інших колегіальних органів управління ЗВО з позбавленням права бути членом відповідного органу на строк від одного до трьох років;
- позбавлення права участі в атестації здобувачів ступеня вищої освіти, наукового (освітньо-творчого) ступеня на строк від одного до трьох років;
- позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;
- позбавлення права бути науковим керівником, творчим керівником, науковим консультантом здобувачів вищої освіти (здобувачів ступеня доктора наук) на строк від одного до трьох років;
- позбавлення права бути керівником та/або відповідальним виконавцем наукових досліджень та/або наукових проектів на строк від одного до трьох років;
- заборона претендувати на присвоєння вченого звання на строк від одного до трьох років;
- виключення зі складу редакційної колегії наукового видання, заснованого закладом вищої освіти, науковою установою, з позбавленням права бути членом редакційної колегії (редакційних колегій) на строк від одного до трьох років;
- відрахування здобувача наукового ступеня;
- позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій);
- позбавлення наукового ступеня;
- позбавлення вченого звання;
- позбавлення педагогічного звання;
- позбавлення нагород, відзнак, почесних звань, присуджених (присвоєних) закладом освіти, науковою установою;

заходи у межах притягнення до дисциплін. відповідальн.:

- догана;
- звільнення із ЗВО

Можливі санкції за порушення академічної доброчесності (ст. 22 ЗУ «Про академічну доброчесність») – *відносно здобувачів освіти:*

виховні заходи реагування:

- **відвідування тематичних занять** (урок, лекція, курс, тренінг тощо) з академічної доброчесності та/або академічного письма;
- **усне попередження** про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;
- **письмове попередження** про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;
- **повторне виконання завдання;**

заходи в межах притягнення до академічної відповідальності:

- повторне проходження (виконання) відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- повторне проходження оцінювання (включаючи підсумкове оцінювання або атестацію);
- позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання стипендій, грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;
- відрахування з числа осіб, які здобувають освіту за державним чи регіональним замовленням;
- позбавлення пільг з оплати навчання та/або інших пільг, наданих закладом освіти, на строк від одного до трьох років;
- позбавлення академічної стипендії на строк до одного навчального року;
- виключення зі складу вченої ради з позбавленням права бути членом вченої ради на строк від одного до трьох років;
- відрахування здобувача фахової передвищої освіти (крім осіб, які одночасно здобувають повну загальну середню освіту, та осіб з особливими освітніми потребами);
- **відрахування здобувача вищої освіти** (крім осіб з особливими освітніми потребами).

Стаття 40 ЗУ «Про АД» Позбавлення наукового ступеня, ступеня вищої освіти, вченого звання

- Особа, яка має докази, що свідчать про ознаки наявності в академічному творі академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, має право повідомити про це **ПИСЬМОВО** (у паперовій чи електронній формі) заклад освіти, в якому особі було присуджено науковий ступінь, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання.
- **Уповноважений орган закладу освіти розглядає повідомлення протягом шести місяців з дня його отримання та за результатами розгляду приймає одне з таких рішень:**
  - **про позбавлення особи, яка вчинила порушення академічної доброчесності, наукового ступеня, ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації, вченого звання**, що було присуджено на підставі та/або з урахуванням відповідного академічного твору, - у разі встановлення наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації;
  - **про відмову у позбавленні особи наукового ступеня, ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації, вченого звання** - у разі невстановлення наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації.

Рішення уповноваженого органу закладу освіти (Комісії з етики та академічної доброчесності НУБіП) про позбавлення або про відмову у позбавленні **наукового ступеня та вченого звання** може бути оскаржено протягом 30 календарних днів до:

НАЗЯВО

за результатами розгляду скарги приймає одне з таких рішень:

- **про встановлення наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації** в академічному творі
- **про невстановлення наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації** в академічному творі

Таке рішення оприлюднюється на офіційному веб-сайті НАЗЯВО протягом п'яти робочих днів. Копія рішення надсилається до ЗВО.

КОМІСІЯ З ЕТИКИ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ НУБіП

протягом 10 робочих днів з дня отримання зобов'язана розглянути рішення НАЗЯВО та прийняти рішення:

- **про позбавлення особи наукового ступеня, та/або вченого звання**, що було присуджено на підставі та/або з урахуванням академічного твору, в якому НАЗЯВО було встановлено наявність академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації;
- **про відмову у позбавленні особи наукового ступеня, вченого звання** у разі невстановлення НАЗЯВО наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації

ВЧЕНА РАДА НУБіП

- Рішення Комісії з етики та академічної доброчесності НУБіП може бути оскаржено до Вченої ради протягом 30 календарних днів з дня його оприлюднення.
- Вчена рада НУБіП розглядає скаргу та **приймає рішення шляхом таємного голосування**. Таке рішення не потребує введення в дію керівником ЗВО та оприлюднюється на офіційному веб-сайті ЗВО протягом п'яти робочих днів з дня його прийняття.

Індивідуальні наслідки

- Якщо на момент набрання чинності рішенням про позбавлення особи наукового ступеня, ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації, вченого звання така особа обіймає посаду, кваліфікаційні вимоги до якої передбачають обов'язкову наявність відповідного наукового ступеня, ступеня вищої освіти, вченого звання, **вона звільняється з такої посади** відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 40 КЗпП України.

Відомості про позбавлення особи наукового ступеня, ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації, вченого звання вносяться до Єдиної державної електронної бази з питань освіти відповідно до законодавства.

Інституційні наслідки

- У разі встановлення НАЗЯВО наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації у науковій роботі, на підставі якої **присуджено науковий ступінь доктора (кандидата) наук, повноваження спеціалізованої вченої ради, яка присудила ступінь доктора (кандидата) наук, вважаються припиненими**. У такому випадку **нова спеціалізована вчена рада з присудження наукового ступеня доктора наук у відповідному ЗВО з відповідної галузі науки може бути утворена не раніше ніж через один рік** з дня, наступного за днем оприлюднення відповідного рішення НАЗЯВО.
- У разі встановлення НАЗЯВО наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації у науковій роботі, на підставі якої **присуджено ступінь доктора філософії, ЗВО**, разова спеціалізована вчена рада якого присудила ступінь доктора філософії, **втрачає право утворювати разові спеціалізовані вчені ради та присуджувати ступінь доктора філософії з відповідної спеціальності протягом одного року** з дня набрання чинності відповідним рішенням, а **!!! НАЗЯВО проводить постакредитаційний моніторинг відповідної освітньої програми**.
- У разі встановлення НАЗЯВО наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації у науковій роботі, на підставі якої **присвоєно вчене звання, ЗВО**, вчена рада якого присвоїла вчене звання, **втрачає право присвоювати вчені звання з відповідної спеціальності протягом двох років** з дня набрання чинності відповідним рішенням.

Дякую за Ваш час та увагу!

Олена ГУЛАК,
доктор юридичних наук, професор, професор
кафедри адміністративного та фінансового права,
антикорупційний уповноважений НУБіП України

Lena_Gulac@nubip.edu.ua

nubip.edu.ua

